

Delårsrapport augusti 2024

Västra Mälardalens
Överförmyndarnämnd

Innehåll

SAMMANFATTNING	2
GRUNDUPPDRAG	3
Verksamhetens grunduppdrag och ansvarsområde.....	3
Verksamhetsfakta.....	3
Viktiga förhållanden	4
Händelser av väsentlig betydelse	5
MÅLUPPFÖLJNING.....	6
Övergripande mål - Verksamhet	6
Övergripande mål - Medarbetare	7
Övergripande mål - Ekonomi.....	7
Prioriterade områden.....	8
VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER	9
Riskanalys	9
Internkontrollplan.....	9
EKONOMISK UPPFÖLJNING.....	11
Driftredovisning.....	11
Arboga kommun.....	11
Hallstahammars kommun.....	12
Kungsörs kommun.....	12
Köpings kommun	12
Surahammars kommun.....	13

SAMMANFATTNING

Väsentliga händelser

- Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd är en kommunal tillsynsmyndighet. Nämndens uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare (ställföreträdare). Nämnden har också i uppdrag att utreda behovet av ställföreträdare. Utöver det ska nämnden rekrytera och utbilda ställföreträdare. Nämnden har fullföljt samtliga uppdrag.
- Överförmyndarnämnden har fokuserat på att följa verksamhetsplan 2024 och i den mån det varit möjligt arbetat med i den satta mål, kvalitetsfaktorer samt indikatorer.
- Målet gällande årsräkningar har varit att samtliga i tid och kompletta sådana skulle vara färdiggranskade senast 30 juni 2024. Av 570 årsräkningar som kommit in i tid var det per det fastställda datumet 535 som granskats.
- Målet gällande yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltarskap har varit 84 arbetsdagar. Den genomsnittliga handläggningstiden har varit 64 arbetsdagar.

Övriga händelser under året

- Verksamheten har arbetat med att införa ett ärendesystem med digitala tjänster.
- Nämnden har genomfört rekryteringsinsatser gällande ställföreträdare.

GRUNDUPPDRAG

Verksamhetens grunduppdrag och ansvarsområde

Nämndens grunduppdrag

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd är en kommunal tillsynsmyndighet och arbetar för att samhällets mest utsatta inte ska missgynnas ekonomiskt och rättsligt. Nämndens uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndarnämnden har också i uppdrag att utreda behovet av ställföreträdare. Utöver det ska nämnden rekrytera och utbilda ställföreträdare. Nämnden har fullföljt samtliga uppdrag, fokuserat på att följa verksamhetsplan 2024 och i den mån det varit möjligt arbetat med i den satta mål, kvalitetsfaktorer samt indikatorer.

Ansvarsområde

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd ansvarar för överförmyndarverksamheten i kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar i enlighet med vad som åvilar var och en av kommunerna enligt gällande lagstiftning. Köpings kommun är värdkommun. Den gemensamma nämnden och dess kansli ingår i värdkommunens organisation.

Verksamhetsfakta

Verksamhet	Totalt	Arboga	Hallstahammar	Kungsör	Köping	Surahammar
Antal ärenden	1 124	212	244	128	407	133
Godmanskap	673	119	159	87	244	64
Förvaltarskap	71	15	15	4	30	7
Godmanskap/Förvaltarskap	23	7	5	4	4	3
Förmynderskap	348	70	65	32	122	59
Ensamkommande barn	9	1	0	1	7	0

Viktiga förhållanden

Situationen i världen

Konflikter och maktskiften i världen kan komma att påverka migrationsfrågor. Under senare av 2021 har det bland annat skett maktskifte i Afghanistan. Uppstår instabilitet där riskerar Europa en flyktingkris. I början av 2022 har konflikt uppstått i Ukraina, en konflikt som har fortsatt. I slutet av 2023 har det uppstått konflikt mellan Israel och Hamas. Händelserna i omvärlden kan komma att föranleda en ökning av antal ensamkommande barn i Sverige. Antalet ärenden rörande ensamkommande barn har däremot inte ökat i någon större omfattning under första halvåret av 2024. Nämnden behöver trots det fortsatt beakta det som sker i omvärlden.

Ekonomi

Ökade kostnader, en större ökning av prisbasbeloppet och ökning av reseavdraget medför ändrade ekonomiska förutsättningar. Under början av året har det vidare med anledning av Köpings kommuns stora budgetunderskott införts inköps- och anställningsstopp i kommunen, vilket också medför ändrade ekonomiska förutsättningar. Utifrån rådande ekonomiska förutsättningar behöver nämnden fortsatt hushålla med tilldelade resurser.

Översyn av regelverket om gode män och förvaltare

Utredningen kring översyn av regelverket om gode män och förvaltare har redovisats 2021. Frågor som har behandlats är bland annat hur rekryteringen av kompetenta ställföreträdare kan underlättas och i vilka särskilda fall som det bör kunna utses professionella ställföreträdare, hur ställföreträdare kan få ett bättre och mer professionellt stöd under pågående uppdrag samt om och hur det kan upprättas ett nationellt ställföreträdarregister. Verksamheten följer den fortsatta utvecklingen av översynen och kan komma att påverkas av de förslag som lämnats.

Digitalisering

Digitaliseringen är ett globalt fenomen och påverkar i stort sett alla delar av vårt samhälle. Det medför stora möjligheter, men också risker. Digitalisering kommer att vara en viktig fråga för att behålla och höja kvaliteten samt servicen i verksamheten. Den kommer också att vara en viktig fråga för att öka kostnadseffektiviteten och nå framgång i arbetet med nämndens mål. Samhällets förväntningar på att leverera enkla och smidiga lösningar ökar. För att följa den rådande utvecklingen kring digitalisering har nämnden arbetat med att införa ett ärendesystem med digitala tjänster och kommer fortsatt arbeta för att införa systemet.

Rekrytering av ställföreträdare

Det förekommer i vissa fall svårigheter att rekrytera ställföreträdare. Svårigheten kan handla om allt från att en huvudman har en stor förmögenhet till att en huvudman har en psykisk sjukdom eller missbruksproblem. Uppdraget som ställföreträdare präglas av ett betydande mått av ideell verksamhet. Det är ett frivilligt uppdrag och inte fråga om en anställning. Det har också inverkan i svårigheten att rekrytera ställföreträdare, bland annat eftersom gemene man i många fall saknar kunskap i hur vissa typer av huvudmän ska bemötas. Av betydelse i sammanhanget är även verksamhetens tillsynsroll över ställföreträdarna och dess skyldighet att rekrytera ställföreträdare. Det finns per definition en intressekonflikt inbyggd i att verksamheten rekryterar den som verksamheten sedan ska granska. Ju svårare det är att rekrytera desto större problem blir det här förhållandet, då en handläggare kan ha svårt att leverera kritik om hen är rädd för att ställföreträdaren vill avsluta sitt uppdrag. Den redan befintliga intressekonflikten förstärks när det

blir svårare att rekrytera ställföreträdare. Den i kommunen införda inköps- och anställningsstoppet har vidare medfört begränsningar för verksamheten i fråga om rekrytering av ställföreträdare. I vissa typer av ärenden har det funnits svårigheter att rekrytera ställföreträdare och det särskilt i vissa av de samverkande kommunerna, vilket i enskilda ärenden föranlett längre handläggningstider.

Samverkan

Nämnden ansvarar för överförmyndarverksamheten i fem kommuner. Det medför möjligheter men också utmaningar. Verksamheten kommer i kontakt med olika aktörer både internt och externt inom varje kommun. För att kunna utöka samarbetet och skapa kommunikationskanaler fortsätter samverkan med olika aktörer. Samverkan har skett under första halvåret av 2024. Nämnden behöver även fortsättningsvis beakta att hålla en balans mellan samverkan med aktörer både internt och externt inom respektive kommun och övrig verksamhet.

Händelser av väsentlig betydelse

Under början av året har det med anledning av Köpings kommuns stora budgetunderskott införts inköps- och anställningsstopp i kommunen. Nämnden har inte innan inköps- och anställningsstoppet haft budgetunderskott, vilket medfört att verksamheten samlat på sig överskott. Inköps- och anställningsstoppet har vidare medfört begränsningar för verksamheten i fråga om bland annat rekrytering av medarbetare och ställföreträdare. Begränsningar som i vissa fall medfört rekryteringssvårigheter av ställföreträdare och längre handläggningstider. Inköps- och anställningsstoppet har också medfört att medarbetare haft begränsade möjligheter till kompetensutveckling, vilket påverkat och på sikt påverkar verksamhetens kvalitet.

MÅLUPPFÖLJNING

Övergripande mål - Verksamhet

Kommunens verksamheter erbjuder bästa möjliga kvalitet för givna resurser

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Rättssäkerhet och effektivitet		→

Indikator	Utfall 2024	Riktvärde 2024	Bedömning	Trend
Samtliga i tid inkomna och kompletta årsräkningar senast 30 juni	94%	100%		↗
Yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltarskap	64	84		↘
Rekrytering av ställföreträdare	22	50		↘
Utbildning av nya och befintliga ställföreträdare som är i behov av utbildning	100%	100%		→

Analys kvalitetsfaktorer

Nämnden har fullföljt kvalitetsfaktorn och uppnått flera indikatorer.

- Utfallet gällande årsräkningar har varit några procentenheter under riktvärdet. Av 570 årsräkningar som kommit in i tid var det per det fastställda datumet 535 som granskats.
- Den genomsnittliga handläggningstiden gällande yttrande/ansökan/avskrivning i ärenden avseende godmanskap/förvaltarskap har varit 64 arbetsdagar.
- Riktvärdet gällande rekrytering av ställföreträdare avser helår och det har under aktuell period genomförts rekryteringsinsatser.
- Under aktuell period har samtliga nya och befintliga ställföreträdare som är i behov av utbildning fått sådan.

Övergripande mål - Medarbetare

Vi har engagerade medarbetare som trivs och ett gott ledarskap

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Motiverade medarbetare		-

Indikator	Utfall 2024	Riktvärde 2024	Bedömning	Trend
Medarbetarengagemang Motivation		80%		-

Analys kvalitetsfaktorer

Medarbetarundersökning har inte genomförts.

Övergripande mål - Ekonomi

Vi har god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans

Kvalitetsfaktor	Bedömning	Trend
Tilldelad budgetram hålls och verksamhetens mål uppnås		↘

Indikator	Utfall 2024	Riktvärde 2024	Bedömning	Trend
Budgetavvikelse (Tkr)	2 093	0		↘

Analys kvalitetsfaktorer

Nämnden har fullföljt kvalitetsfaktorn och uppnått indikatorn.

Överskottet beror på:

- Lägre personalkostnader.
- Kommande kostnader avseende ärendesystem med digitala tjänster.
- Inköps- och anställningsstopp.

Samlad bedömning av måluppfyllelse för de tre övergripande målen

Utifrån rådande omständigheter har nämnden till stor del fullföljt de tre övergripande målen.

Förväntad utveckling av måluppfyllelsen för helåret

Utifrån rådande omständigheter bedömer nämnden att mål kommer uppfyllas.

Prioriterade områden

Prioriterat område

Syftet med prioriterat område

Digitalisering

Digitalisering kommer att vara en viktig fråga för att behålla och höja kvaliteten samt servicen i verksamheten. Den kommer också att vara en viktig fråga för att öka kostnadseffektiviteten och nå framgång i arbetet med nämndens mål. Samhällets förväntningar på att leverera enkla och smidiga lösningar ökar. För att följa den rådande utvecklingen kring digitalisering har nämnden arbetat med att införa ett ärendesystem med digitala tjänster och kommer fortsatt arbeta för att införa systemet.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Risikanalys Internkontrollplan

Risk	Beskrivning	Riskvärde (1-16)
Gallring akter	Risk att avslutade akter inte gallras.	12
Avslutande myndiga	Risk att akter där barn blivit myndiga inte avslutas.	9
Delgivning	Risk att delgivning av redovisningshandlingar inte sker.	12
Handläggningstid sluträkningar	Risk att sluträkningar inte granskas inom utsatt handläggningstid.	12
Redogörelse arv	Risk att det inte begärs och lämnas redogörelse när skifte inte skett.	12

Gemensamma processer

Risker	Beskrivning	Riskvärde (1-16)
Informationshantering	Risk att vi förlorar information pga att informationshanteringsplaner (som tidigare benämndes dokumenthanteringsplaner) inte är uppdaterade och därmed inte följs. Orsak: Förlegade dokumenthanteringsplaner Konsekvens: Följer inte arkivlag och vi tappar information	9
Allvarlig störning	Risk för att verksamheten inte klarar att hantera allvarlig störning	4
Otillåtna direktinköp/direktupphandlingar	Risk för förekomst av att inköp av varor eller tjänster utförs utan upphandling Orsak: Resursbrist, ovilja, dålig planering, okunskap Konsekvens: Dåligt rykte, bristfällig avtalstrohet, bristfällig ekonomisk hushållning	8

Uppföljning av internkontrollplan

Nämnden har som målsättning att följa upp internkontrollen under hösten.

EKONOMISK UPPFÖLJNING

Driftredovisning

Verksamhet (Tkr)	Budget tom augusti	Redovisat tom augusti	Avvikelse tom augusti	Års-budget	Prognos	Avvikelse
Överförmyndarnämnd	143	125	18	214	214	0
Överförmyndarkansli	5 090	4 011	1 079	7 592	7 192	400
Arvoden ställföreträdare	3 128	2 132	996	4 694	4 694	0
Summa	8 361	6 268	2 093	12 500	12 100	400

Sammanfattande analys avvikelse perioden

Avvikelse tom augusti: 2 093 tkr

Överskottet beror dels på lägre personalkostnader, dels på kommande kostnader avseende ärendesystem med digitala tjänster. Även inköps- och anställningsstoppet har bidragit till överskottet.

Sammanfattande analys budgetavvikelse

Överskott enligt prognos: 400 tkr

Överförmyndarnämnden prognostiserar ett överskott med anledning av inköps- och anställningsstoppet samt lägre personalkostnader.

Arboga kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget tom augusti	Redovisat tom augusti	Avvikelse tom augusti	Års-budget	Faktisk kostnad Arvode 1 jan-30 jun
Överförmyndarnämnd 19 %	27	24	3		
Överförmyndarkansli 19 %	967	762	205		
Arvoden ställföreträdare					235
Summa	994	786	208	1 911	235

Hallstahammars kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget tom augusti	Redovisat tom augusti	Avvikelse tom augusti	Års-budget	Faktisk kostnad Arvode 1 jan-30 jun
Överförmyndarnämnd 21 %	30	26	4		
Överförmyndarkansli 21 %	1 069	842	227		
Arvoden ställföreträdare					366
Summa	1 099	868	231	3 059	366

Kungsörs kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget tom augusti	Redovisat tom augusti	Avvikelse tom augusti	Års-budget	Faktisk kostnad Arvode 1 jan-30 jun
Överförmyndarnämnd 12 %	17	15	2		
Överförmyndarkansli 12 %	611	481	130		
Arvoden ställföreträdare					213
Summa	628	496	132	1 350	213

Köpings kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget tom augusti	Redovisat tom augusti	Avvikelse tom augusti	Års-budget	Faktisk kostnad Arvode 1 jan-30 jun
Överförmyndarnämnd 35 %	50	44	6		
Överförmyndarkansli 35 %	1 781	1 404	377		
Arvoden ställföreträdare					707
Summa	1 831	1 448	383	4 462	707

Surahammars kommun

Verksamhet (Tkr)	Budget tom augusti	Redovisat tom augusti	Avvikelse tom augusti	Års-budget	Faktisk kostnad Arvode 1 jan-30 jun
Överförmyndarnämnd 13 %	19	16	3		
Överförmyndarkansli 13 %	662	522	140		
Arvoden ställföreträdare					217
Summa	681	538	143	1 718	217